

1. Què és això que anomenem filosofia?

FILOSOFIA significa etimològicament “amor a la saviesa”

Quan es parla de filosofia inevitablement apareix la paraula pensar. Però què vol dir pensar? No pensa sempre l'ésser humà?.. Són algunes de les qüestions que ens podem plantejar.

L'origen de la filosofia occidental fou a l'Antiga Grècia al S.VII aC. En aquest període alguns pensadors van començar a plantejar-se determinades preguntes sense quedar satisfets amb les respostes que ofería la mitologia. A les hores, amb el temps es va produir el que a Filosofia s'ha anomenat el pas del Mite al Logos. És a dir, es va passar de conformar-se amb les respostes que ofería la mitologia a voler saber la veritat, a ser racional.

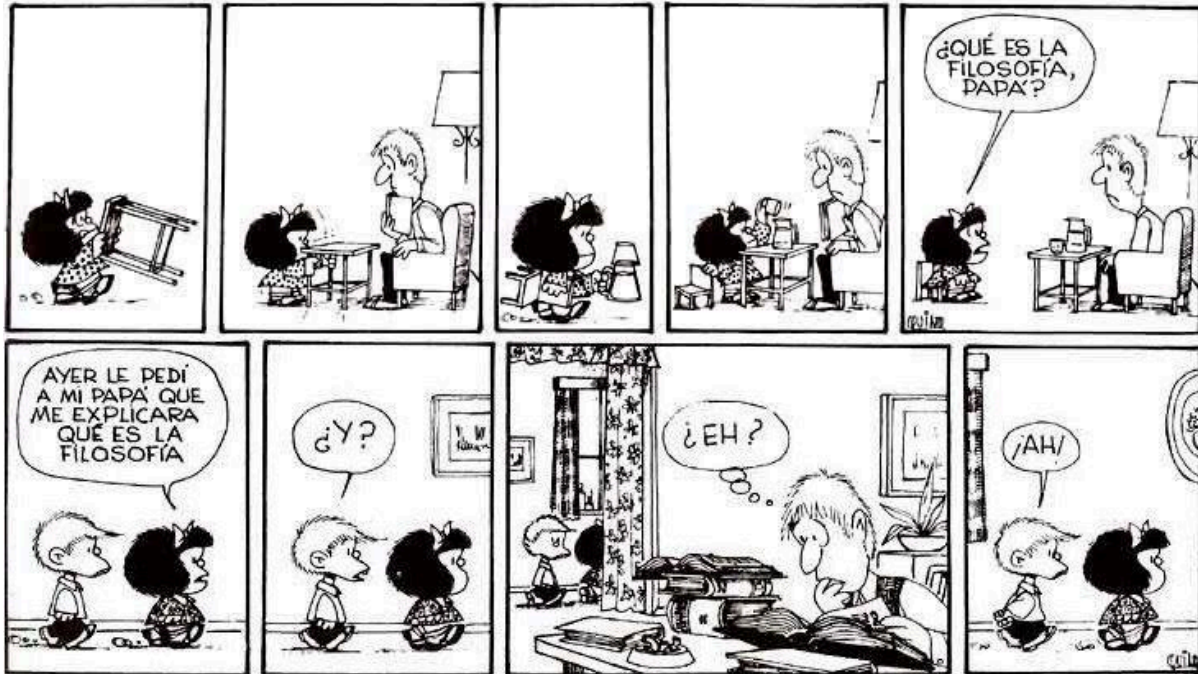
Però bé el fet d'arribar en aquest període implica haver-se fet preguntes. Els humans, al llarg de la història, ens hem plantejat i encara ho feim interrogants... i cercar les respostes, que no sempre trobem, implica pensar racionalment. Preguntes com quin és el sentit de la vida? Per què morim?... Són qüestions que ens hem anat plantejant i a vegades hem aconseguit una resposta satisfactòria, altres no. Per altra banda, aquestes respostes poden ser racionals o no. Les respostes racionals són les que es basen amb evidències (certesa clara i que no pot donar lloc a dubtes) i les respostes irracionals (mític/religioses) són les que no es basen en evidències però si en la fe (en creure).

Així podem concloure que una de les característiques de la filosofia és plantejar-se preguntes i cercar una resposta racional. Aquest exercici és filosofar, pensar filosòficament. Exercitar aquest tipus de pensament, és a dir filosofar, és una pràctica que s'aprèn. Intenta doncs iniciar-te amb la filosofia.

Act 0. Escriu a un postick una o dues preguntes que et plantejis.

- a) Intentem respondre les preguntes dels vostres companys i companyes.**
- b) Quantes tenen resposta, quantes no en tenen i quantes tenen diverses possibles respostes?**

Després d'haver repassat les preguntes que heu plantejat i haver intentat reflexionar o treure'n una resposta podem arribar a la conclusió que de cada pregunta hi pot haver cap, una o més respostes. El que veurem ara és com podem classificar el coneixement.

2. Tipus de coneixement.

Coneixement Comú

Coneixement Mític O Religios

Coneixement Científic

Coneixement Filosòfic

**Coneixement
comú**

Construït a partir de sentits i opinions comuns d'una societat.

Es transmet per tradició sense qüestionar ni contrastar.

Sovint es basa en prejudicis, tòpics i apreciacions subjectives.

Arriba a ser dogmàtic i s'imposa com a veritat només pel costum.

**Coneixement
mític i religiós**

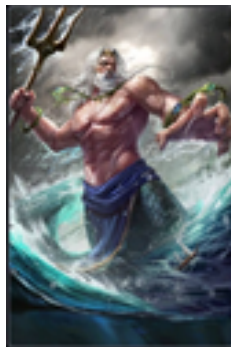
Explica fenòmens naturals amb narracions imaginatives i fantàstiques.

Pensa que els déus habiten la realitat i actuen en ella.

Està basat en creences acceptades per la fe sense discussió.

Es relaciona l'ésser humà i la natura amb un ésser superior i creador.

Els seus principis i normes estan escrits i són inamovibles.

Professora:
Margalida Monjo Avellà
Departament de Filosofia

Introducció a la filosofia 3r ESO - Curs 2024-2025

SA1: I jo per què he de pensar?

Coneixement científic

Està basat en mètodes rigorosos d'observació i raonament.

Intenta ser objectiu, sense afegir elements afectius ni personals.

Tot el que afirma és verificable i estableix lleis universals.

Formula lleis per tal de fer prediccions.

Es pot comunicar, transmetre i aprendre.

Es provisional. La ciència està disposada a posar en crisi el seu coneixement dins la mateixa lògica del progrés científic.

Filosofia

Es fa preguntes sobre totes les qüestions que tenen a veure amb els humans.

Les seves preguntes acaben per qüestionar-ho tot.

Va inventar el coneixement racional i amb ella van néixer tots els sabers, molts dels quals després s'han convertit en ciències independents.

Tot i que aborda qüestions que no es poden provar o verificar com fa la ciència, sempre utilitza l'argumentació i el raonament com a eines per pensar, contràriament a la religió.

Coneixement filosòfic

La filosofia va més enllà de creences i supersticions, o de fets que limiten, que representa el coneixement comú, mític o religiós.

I també aporta qüestions que no es planteja el coneixement científic, que va més enllà del coneixement científic.

Preguntes com, què puc saber? Què he de fer? Què puc esperar? o què és l'ésser humà? Som lliures?.. Les planteja l'àmbit filosòfic.

La filosofia es fa aquestes i moltes altres preguntes i tracta d'obrir-se camí amb el llenguatge per analitzar les situacions, aclarir problemes, elaborar arguments convincents, esbrinar dilemes, oferir visions globals, tot utilitzant les eines que els filòsofs han construït al llarg de la història: el diàleg, la dissertació, el comentari de textos.

Act 1 Posa dos exemples concrets per cada un dels tres primers tipus de coneixement (comú, mític/religiós i científic).

3. Branques de la filosofia

Antropologia filosòfica

Es plantegen qüestions sobre l'ésser humà, les seves dimensions, com animals racionals...

Som socials per naturalesa?

D'on sorgeix la cultura?

Metafísica

Tracta l'Ésser com a concepte global, el més abstracte que permet pensar la nostra capacitat intel·lectual, i parlem de la realitat, de déu, de l'ànima i altres conceptes dels quals no tenim experiència.

Què és la realitat?

Hi ha una sola realitat?

Ètica

Es planteja qüestions relacionades amb la conducta, perquè actuem de determinada manera, la felicitat...

Què és la felicitat?

Què és la llibertat?

Política

És la reflexió sobre la vida en comú, les formes de convivència, el poder, l'Estat i la justícia...

Com és la millor manera de governar?

Quins tipus de societat existeixen?

Estètica

Investigar sobre la capacitat humana de crear objectes artístics i també de percebre i reflexionar sobre ells...

Què és l'art?

Què és la bellesa?

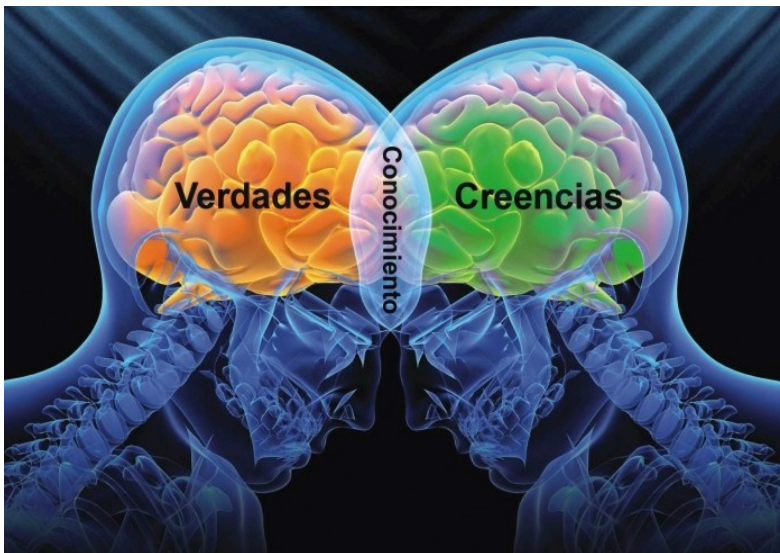

Epistemologia

Tracta qüestions relacionades amb el coneixement, el seu origen, límits...

Què és la veritat?

Què podem conèixer?

Lògica

Estudia les formes d'argumentació i analitza l'estructura dels raonaments.

Com formalitzar un raonament?

$$\begin{array}{l} A \text{ es } B \\ C \text{ es } A \\ \hline C \text{ es } B \end{array}$$

Act 2. Relacioneu les vostres preguntes amb la branca de la filosofia que la tractaria.

3. Característiques de la filosofia.

- És racional: la raó és l'únic criteri.
- És teòrica: vol entendre el món.
- És vital: reflexionar, la vida ens obliga a pensar.
- És universal: qualsevol cosa ens sorprèn i raonar
- És crítica: pregunta el perquè de tot allò que passa, pensem sobre la

naturalesa dels nostres prejudicis. És qüestionar-se la realitat.

4. Per a què serveix la filosofia?

Si durant aquest 2500 anys que fa que existeix la filosofia i amb totes les teories filosòfiques no s'han trobat respostes definitives a les qüestions que es planteja, per a què serveix la filosofia?

Algunes persones consideraran que la filosofia és inútil. No obstant això, no podem ignorar que els humans per naturalesa ens plantejem grans preguntes que la ciència és incapaç de respondre.

La filosofia anima a que pensem per nosaltres mateixos, a qüestionar-se les coses, a ser crítics i no conformar-nos...

Què hauria passat sense aquesta actitud durant la història de la humanitat?